

**OCENA OBSZAROWA JAKOŚCI WODY
PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI W 2023 r.
na terenie gminy Rychwał**

Na podstawie § 23 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294), Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koninie w oparciu o wyniki prowadzonej w ramach nadzoru bieżącej kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące wody do spożycia dokonuje oceny obszarowej jakości wody na terenie gminy Rychwał:

1. Wodociągi gminy Rychwał

W 2023 r. mieszkańców gminy Rychwał zaopatrywały 3 wodociągi publiczne tj. wodociąg publiczny Rychwał, Rozalin i Jaroszewice Rychwalskie dostarczające zbiorowo wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Stanowią one własność Miasta i Gminy; administruje nimi Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. (PGKiM) z siedzibą w Rychwale. Na terenie gminy nie ma zarejestrowanych indywidualnych ujęć dostarczających wodę w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego lub w podmiotach działających na rynku spożywczym.

Tabela 1. Wielkość produkcji wody oraz liczba ludności zaopatrywanej w wodę

Lp.	Nazwa wodociągu publicznego	Wielkość produkcji wody w m ³ /d w 2023 r.	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Końcowa roczna ocena jakości wody w 2023 r.	Przekroczenia wartości dopuszczalnych/zalecanych parametrów
1.	Rychwał	584	4189	odpowiada wymaganiom	Mangan (51 dni), Żelazo, barwa (38 dni)
2.	Rozalin	594	2635	odpowiada wymaganiom	Nie stwierdzono
3.	Jaroszewice Rychwalskie	663	1139	odpowiada wymaganiom	Nie stwierdzono

2. Jakość wody oraz podejmowane działania naprawcze

Ludność gminy Rychwał zaopatrywana jest w wodę przeznaczoną do spożycia z ujęć wód podziemnych na podstawie ważnych pozwoleń wodnoprawnych; dla których ustanowione są strefy ochrony bezpośredniej. Proces uzdatniania wody polega głównie na napowietrzaniu oraz filtracji w filtrach zamkniętych, wypełnionych złożem zwirowym. Dodatkowo woda poddawana jest dezynfekcji w sposób ciągły podchlorynem sodu.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2023 r. na terenie Gminy Rychwał realizowane były w ramach:

- o kontroli urzędowej, prowadzonej przez Państwową Inspekcję Sanitarną w zakresie I monitoringu grupy B i 4 monitoringów grupy A dla każdego wodociągu;
- o kontroli wewnętrznej, wykonywanej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. w Rychwale zgodnie z ustalonym z PPIS w Koninie harmonogramem poboru próbek wody na 2023 r. w zakresie:
  - 1 monitoringu grupy B i 4 monitoringów grupy A dla każdego wodociągu;
  - 8 dodatkowych badań mikrobiologicznych (liczba bakterii grupy coli i liczba bakterii *Escherichia coli*) oraz chemicznych (żelazo i mangan) dla wszystkich wodociągów;
  - monitoringu substancji promieniotwórczych.

Ocena jakości wody oparta jest o wyniki badań próbek pobranych w punktach zgodności tj. punktach czerpalnych wyznaczonych przez zarządcę wodociągów w stosunku do których deklaruje spełnienie obowiązujących wymagań.

W zbadanych próbach wody wodociągu publicznego **Rychwał** w okresie od 10.10.2023 r. do 29.11.2023 r., (tj. 51 dni) **stwierdzono przekroczone dopuszczalne stężenie manganu**, natomiast w terminie od 23.10.2023 r. do 29.11.2023 r. (tj. 38 dni) **stwierdzono przekroczone dopuszczalne stężenie żelaza oraz zawyżoną wartość parametru barwa** w stosunku do wartości zalecanej przez ustawodawcę. W związku z przekroczeniami PPIS w Koninie wydał komunikat w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z uwagi na powyższe przekroczenia oraz zobowiązał przedsiębiorcę do podjęcia działań naprawczych w celu doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymagań. Administrator wodociągu wykonał płukanie sieci wodociągowej i przedstawił wyniki badań, które wskazywały, iż jakość wody u odbiorców doprowadzono do obowiązujących wymagań, natomiast woda uzdatniona wychodząca z SUW wciąż wykazywała ponadnormatywne stężenie manganu. Biorąc jednak pod uwagę fakt, iż nadzór organów inspekcji sanitarnej winien skupiać się na jakości wody u odbiorcy, PPIS w Koninie wydał decyzję stwierdzającą przydatność wody do spożycia przez ludzi. Należało zweryfikować kwestionowany na SUW parametr o rzeczywistą jego wartość w punktach czerpalnych u odbiorców, który mieści się w normowanym zakresie tj. do 50 µg/l i wskazuje, że część procesu utlenienia związków manganu zachodzi w sieci dystrybucyjnej co często jest charakterystyczne dla parametru jakim jest mangan. Wartości przekroczonego manganu w wodzie opuszczającej SUW są monitorowane. Dla wodociągu publicznego **Rozalin i Jaroszewice Rychwalskie** nie zachodziła potrzeba prowadzenia działań naprawczych.

W 2023 r. dla omawianych wodociągów PPIS w Koninie wydał po 2 decyzje stwierdzające

przydatność badanej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Ponadto dla wszystkich wodociągów wydano po 2 oceny okresowe jakości wody, zgodnie z § 22 cytowanego na wstępie rozporządzenia.

W 2023 r. nie zgłoszono do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Koninie żadnych interwencji dotyczących nieodpowiedniej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z obszaru Gminy Rychwał.

3. Prowadzone postępowania administracyjne w zakresie jakości wody.

W 2023 r. nie prowadzono postępowania administracyjnego dotyczącego nieodpowiedniej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Gminy Rychwał.

4. Szacowanie ryzyka zdrowotnego konsumentów

W przeprowadzonych badaniach jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi stwierdzono przekroczone dopuszczalne stężenie parametru żelazo. Należy ono do najczęstszych zanieczyszczeń wód podziemnych, do których przenika z warstw geologicznych. W trakcie ujmowania, uzdatniania i dystrybucji wody dochodzi do wytrącania się żelaza w formie zawiesin i osadów, które odznaczają się charakterystycznym rdzawo-brunatnym zabarwieniem oraz niską rozpuszczalnością w wodzie. Efektem jest wzrost barwy i mętności wody co jest negatywnie odbierane przez konsumentów m.in. z uwagi na przykre odczucia estetyczne i smakowe przy spożyciu wody. Wzrost stężenia żelaza w wodzie może być również spowodowany przenikaniem do wody z elementów konstrukcyjnych systemów dystrybucji, głównie produktów korozji, jak również żelaza uwolnionego z zerwanych osadów z sieci wodociągowej, które uprzednio uległy osadzeniu w wyniku niewystarczającego oczyszczenia wody ujmowanej. Mimo iż żelazo występujące w wodzie w stężeniach nieprzekraczających 2000 µg/l, wpływających jednak niekorzystnie na barwę, mętność i smak wody nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzi, wymaga jednak działań naprawczych z uwagi na nieakceptowalność dla konsumentów wody o takich parametrach.

Mangan, obok żelaza, należy do najczęstszych zanieczyszczeń wód podziemnych, do których przenika z warstw geologicznych. W trakcie ujmowania, uzdatniania i dystrybucji wody dochodzi do wytrącania się manganu w formie nierozpuszczalnych osadów czarnej barwy. Osady te odkładają się na wewnętrznej powierzchni przewodów wodociągowych. W wyniku gwałtownych zmian warunków przepływu i ciśnienia w instalacji osady te mogą ulegać okresowemu naruszeniu i zerwaniu, przyczyniając się do wzrostu stężenia manganu w wodzie i w konsekwencji negatywnie odbieranych przez konsumentów zmian organoleptycznych wody, głównie wzrostu jej barwy i mętności ale także smaku i zapachu. Nie wiąże się to z bezpośrednim zagrożeniem dla zdrowia ludzi w przypadku, gdy wzrost stężeń manganu nie osiąga znacznych i bardzo wysokich wartości, w szczególności gdy nie przekracza 400 µg/l.

Barwa stanowi wskaźnik oceny jakości wody. zwykle spowodowana jest obecnością barwnych substancji organicznych, żelaza i innych metali, które są zarówno naturalnymi składnikami wody, jak i produktami korozji instalacji wodociągowych. Podwyższona barwa wody nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi, natomiast ma wpływ na akceptowalność wody przez odbiorców wpływając na wrażenia estetyczne oraz powodując przebarwienia mających z nią kontakt tkanin i innych materiałów, zmywanych powierzchni oraz urządzeń sanitarnych.

5. Wnioski

Mieszkańcy gminy Rychwał w 2023 roku zaopatrywani byli w wodę bezpieczną dla zdrowia, wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz wolną od substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu. Woda przeznaczona do spożycia przez konsumentów nie stanowiła ryzyka dla ich zdrowia.

Nie odnotowano przypadków chorób wodozależnych, nie wpłynęło żadne zgłoszenie dotyczące reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody.

Prowadzony w 2023 r. nadzór nad obiektami wodnymi wskazuje na konieczność modernizacji Stacji Uzdatniania Wody w Rychwale z uwagi na występujące przekroczenie stężenia manganu w wodzie wychodzącej z SUW. Jego wartość w punktach czerpalnych u odbiorców mieści się w normowanym zakresie i wskazuje, że część procesu utlenienia związków manganu zachodzi w sieci dystrybucyjnej. Brak podejmowanych działań w celu odpowiedniego uzdatnienia wody może wywoływać problemy eksploatacyjne m. in. ryzyko rozwoju bakterii w wytworzonym osadzie, utrudnioną dezynfekcję sieci wodociągowej, problem zrywania osadów bądź rozpuszczania osadów w odpowiednich warunkach i w efekcie skarg konsumentów.

Elektronicznie podpisany przez
Zastępcę PPIS w Koninie Roman
Wojskunowicz
Data: 2024.03.22 08:57:50 +01'00'

.....
Podpis PPIS w Koninie

Otrzymują:

1. Burmistrz Miasta i Gminy Rychwał (ePUAP: /ugmrychwal/SkrytkaESP)
2. a/a ON-HK
A.R.